د حج او عمرې لارښود

لیکوال:
الحاج عزیز محمد (پردیس)
د میدان شهر د خروټو د کلي اوسیدونکی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړنې

د کتاب نوم: د حج او عمرې لارښود

لیکونکی: الحاج عزیز محمد "درویش"

کمپوز او ډیزاین: محمد جواد "مبارز"

د چاپ کال: ۱۳۹۶ هـ ش

د چاپ شمیر: (۱۰۰۰) جلده

شکرانه: (   ) افغانۍ

ټلیفون نمبر: ۰۷۰۷۸۵٤۹٤۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب لړلیک

ځو لنډ هدایتونه ۱
د عمرې ادا کولو طریقه ۲
د طواف شروع ۳
د حجر اسود د مچې کولو طریقه ۴
د فرض حج د آدا کولو طریقه.. ۸
په عرفات کې د وقوف دعاګانې... ۱۰
د عرفات شریف نه مزدلفې شریفې خواته حرکت کول ۱۳
مزدلفې شریفې نه بیرته مینا شریفې ته حرکت کول ۱۴
د قربانۍ وروسته حلق او قصر کول ۱۵
د طواف زیارت ادا کول.. ۱۲
د طواف زیارت طریقه ۱۲
د حج فرائض.. ۲۰
د حج مسنونه طریقه دا سې ده ۲۱
د حج مستحبات.. ۲۲
د دعا د قبلیدو مقامونه... ۲۳
په هغو شیانو چې دَم واجب ګرځي ۲۴
د مدینې منورې او د نبي کریم(ص) زیارت کول ۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

ځو لنډ هدايتونه

۱. کوم وخت چې حاجي د حج يا عمرې آدا کولو لپاره ميقات کې غسل وکړي، احرام وتړي، دوه رکعته نفل آدا کړي، نيت وتړي او درې کرته يې تلبيه شريفه ووايي، حاجي محرم ګرځي، يعنې ځو حلال او ځو مباح شيان ورباندې حرام شي.
۲. نور نو ټول مناسک د حج په نارينه او زنانه يو قسم دي صرف د مردانه احرام دوه سپين ځادرونه دي، او د ښځې لپاره ګنډل شوي ساده جامې او يو حجاب نازک په مخ خپروي.
۳. بل دا چې ښځه به د حيض او نفاس حالت کې بدون طواف او سعي نه به ټول مناسک ادا کوي.
۴. ښځه په اضطباع، رَمل او سعيه کې د دوو شنو ميلو ترمنځ په پهلوانۍ رفتار نکوي، عادی به رفتار کوي.
۵. ښځه بيروبار کې حجر استود نه مچولای شي او نه يې په لاس مسح کولای شي.
۶. ښځه بيروبار کې خپل نفل مقام ابراهيم سره نه آدا کوي، بلکه يوه ګوشه او فرصت ځای کې به يې ادا کړي.
۷. ښځه بيروبار کې د صفا او مروا غونډيو ته نه خيژي، يوه ګوشه کې به د ريږي خپله دعا به کوي.

نوټ: حاجي به ميقات کې پخوا د غسل او احرام تړلو نه خپل سنت، د بغل او نامه لاندې ويښتان اخلي او نوکان به هم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمرې ادا کولو طريقه

د عمرې ادا کول د نيم حج ثواب لري، حج اصغر هم ورته وايي، او يوه واجب طريقه هم ده. حاجی مخکې لدې چې مکې شريفې ته داخل شي اول به ميقات (استوګنځای) کې غسل يا اودس وکړي، ليکن غسل بهتره طريقه ده، متصل به خپل احرام وتړي، بيا به دوه رکعته نفل ادا کړي، د عمرې نيت به وتړي (اَللّٰهُمَّ اِنِّى اُرِيدُ العُمْرَةَ فَيَسِّرهُمَا لِى وَ تَقَبَّلْهُمَا مِنِّي).

ترجمه: اې الله جل جلاله ! ما د عمرې د ادا کولو اراده کړي، ماته يې آسانه کړې، او راته قبوله يې کړې، بيا به درې وارې دا تلبيه شريفه ووايي «لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لاَ شَرِيكَ لَكَ»

په تلبيه ويلو حاجي محرم ګرځي، نور به حاجي د مکې شريفې خواه حرکت وکړي، تلبيه به وايي کله چې په مکه شريفه يې سترګې ولګيدې دا دعا به ووايي (اللّٰهُمَّ اجْعَل لِى بِهَا قَرارًا وَرْزُقْنِى فِيهَا رِزْقًا حَلاَلاً) بيا به خپله تلبيه وايي ، کله چې مسجد الحرام ته ورسيده نو د باب السلام په دروازه به په ښی پښه داخل شي او دا دعا به ووايي (بِسمِ اللّٰهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَام عَلَى رَسُول اللّه رَبِّ اغْفِرْلِى ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِى أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ) بيا به متصل بيت الله ته وګوري او دا به ووايي (اَللّٰه اَکْبر لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰه). بيا به نو مکې شريفې ته ګوري دا دعا به وايي (اَللّٰهُمَّ زِدْ هَذَا البَيتِ تَشْرِيفًا وَتَعْظِيمًا وَ تَكْرِيْمًا وَمَهَابَتًا وَ زِدْ مِنْ شَرَفِه وَكَرَمِه مِمَّنْ حَجَّهُ وَعْتَمَرهُ تَشْرِيفًا وَتَكْرِيْمًا وَتَعْظِيمًا وَبرًّا اَللّٰهُمَّ اَنْتَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

السَّلَام وَمِنْک السَّلَام فَحَيِّنَا رَبَّنَا بِالسَّلَام) بيا به درود شريف ووايي او خپله دعا به وکړي.

کله چې حاجي مسجد الحرام ته داخل شو نو تحيه المسجد به نکوي، بلکه تحيه الطواف به وکړي او که چيرې جماعت تيار وو او حاجی نه جماعت تيريده ورته بهتره دا ده چې دې د هغه وخت خپل لمونځ په جماعت سره وکړي، دا ځکه چې يو لمونځ بيت الله کې د يو لک نورو لمونځونو برابر دی، او ثواب يې ډير دی.

د طواف شروع

کله چې حاجي طواف شروع کوي اول به خپل نيت داسې وتړي، (اَللّٰهُمَّ اِنِّی اُرِيدُ طَوَافَ بَيتِک الْمُحَرَّمِ سَبعَةَ اَشوَاطٍ فَيَسِّرهُ لِی وَتَقَبَّلْهُ مِنِّی) ترجمه: د خانه کعبې نه اووه ځله چاپيره نيت مې وکړ، زما لپاره آسانه کړه او زما نه يې قبول کړه.

بيا به حاجي خپله اوږه وخوځوي، د حجر اسود مقابل کې به ودريږي نو دواړه لاسونه به تر غوږونو پورې اوچت کړي، او دا دعا به ولولي «بِسمِ اللّٰهِ اَللّٰه اَکْبَر لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰه وَلِلّٰهِ الحَمْد وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَام عَلَی رَسُول اللّٰه اَللّٰهُمَّ إِيمَانًا بِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍص» د دعا وروسته به خپل لاسونه ښکته کړي د حجر اسود استلام به وکړي استلام ديته وايې چې د خپلو دواړو لاسونو ورغوی به مخام حجر اسود ته او د لاسونو شا به خپل ځان ته مخامخ ونيسي داسې خيال به کوي لکه څنګه چې زما لاسونه په حجر اسود ايښي دي، او دا دعا به ووايي «اَللّٰه اَکْبَر لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰه وَالحَمْدُ لِلّٰه وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَام عَلَی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سَيِّدِنَا مُحَمَّد مُصطَفى (ص)»، بيا به خپل دواړه لاسونه مچي کړي، او که فرصت وو، بيروبار نه وو نو حجر اسود به داسې مچوي.

د حجر اسود د مچې کولو طريقه

حاجی به اول خپل دواړه لاسونه په حجر اسود اسې ږدي چې د لاسونو ورغوي يې پوره په حجر اسود راشي بيا به مخ او اوچولی د لاسونو منځ کې ږدي حجر اسود به په تعظيم او آدب سره مچي کړي، دا دعا به ووايي «اَللّٰه اَکْبَر لَا اِلَهَ اِلَّا الله وَالحَمْدُ لله وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَام عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّد(ص)» يا به خلص «بِسم الله والله اَکْبَر وَللّٰهِ الحَمْد» بيا به خپل لاسونه پورته کړي، او د بيت الله د دروازې ښی خوانه به خپل طواف شروع کړي، چې دا طواف په نامه د طواف قدوم يادېږي، که په دې طواف قدوم پسې د حاجي د سعي اراده وي نو دا طواف به په اضطباع سره يعنې حاجې به د احرام څادر ښی تخرګ لاندې تير کړي او په چپه اوږه به يې اچولای وي، نو د دې طواف اولي درې پيرې چکرونه به په (رَمَل) يعنې لږ په چالاکۍ سره به خپل قدمونه نږدې نږدې په قوت سره د پهلوانۍ په شکل اخلي او خپلې اوږې په خوځوي، او که چيرې دې طواف پسې د حاجي د سعي اراده نه وي نو دا طواف به بې رَمَل او بې اضطباع سره کوي، او د طواف په شروع کې به تلبيه بندوي، حطيم شريف به طواف کې راولي، کله چې رکن يماني ته حاجي ورسيدو، حاجي به په رکن يمانې باندې دواړه لاسونه يا دا چې تنها ښی لاس ږدي، مسح کوي به يې مچول يې جواز نلري او که چيرې بيروبار وو بيا نو رکن يماني ته نه لاس اوچتول شته او نه به اشاره کوي، تيرېږي به کله چې حاجي حجر اسود ته ورسيدو د حجر اسود استلام به وکړي لاس به بيا نه ورته اوچتوي دا ځکه چې اول کې يې لاسونه اوچت کړي دي، بيا د لاسونو اوچتول جواز نلري، نو دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي يو چکر پوره شو همداسې به حاجي اووه چکرونه پوره کړي چې يو طواف يې پوره شي.

په (۸) وار به د حجر اسود استلام وکړي بيا به مقام ابراهيم خواته روان شي، دا دعا به ووايي (وَالتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ اِبرَاهِيمَ مُصَلَّى) د مقام ابراهيم او بيت الله ترمنځ به خپل دوه رکعته نفل داسې ادا کړي، په اول رکعت کې به د الحمدلله پسې سورت قُل يَا اَيُّهَا الْكَافِرُون او په دوهم رکعت کې به الحمدلله پسې سورت اخلاص يعنې قُلْ هُوَ اللهُ اَحَد ووايي.

که چيرې بيروبار وو نفل هلته نشو آدا کولای بيا به خپل نفل حطيمشريف کې آدا کړي او که هلته هم بيروبار وو نفل يې چې د بيت الله شريف هر ځای کې آدا کړل ورته جواز لري.

د نفل آدا کولو وروسته به دا دعا چې خپله آدم عليه السلام لوستلي وه ووايي (اَللَّهُمَّ اِنَّک تَعْلَمُ سِرِّى وَعَلَانِيَتِى فَاَقْبِل مَعذَرَتِى وَتَعْلَمْ حَاجَتِى فَاَعْطِنى سُؤالِى وَتَعْلَم مَا فِى نَفسِى فَاغْفِرلِى ذُنُوبِى اَللَّهُمَّ اِنِّى اَسْئَلُک اِيمَانًا يُباشِرُ قَلْبِى وَيَقِيناً صَادِقًا حَتَّى اَعْلَمُ اَنَّه لَا يُصِيبَنِى اِلّا مَا كَتَبْتَ لِى رَاضِيًا بِمَا قَسَمْتَ لِى يَا اَرحَمُ الرَّاحِمِين). بيا به حاجي ملتزم شريف ته ځي چې ملتزم شريف د بيت الله د دروازې او حجر اسود ترمنځ قرار لري، حاجي به خپل دواړه لاسونه سينه او وچولی به د بيت الله په ديوال په ولاړې وچسپوي، په ډيره عاجزۍ به د خپلې دعا او مغفرت غوښتنه الله جل جلاله نه وکړي، ځکه چې دا ځای د دعا د قبليدو مقام هم دی، او يوه مسنونه طريقه هم ده.

بيا به حاجي د آب زم زم خواته لاړ شي، د آب زم زم او به به په درې دمو کې وڅکې کله چې سيرابه شو لږ غوندې به په خپل ځان د تبرک لباره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وپاشي، بيا به دا دعا ووايي «اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَعَمَلاً صَالِحًا وَشِفَاءً مِن كُلِّ دَاء» دلته هم دعا قبليږي او سنت طريقه هم ده.

حاجي به نور د حجر اسود استلام کوي، په چپه پښه به د صفا خواته ووځي دا دعا به ولولي (بِسمِ اللهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَام عَلَى رَسُول اللَّه اَللَّهُمَّ اغْفِرْلِى ذُنُوبِى وَافْتَحْ لِى أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ) کله چې صفا ته ورسيدو يا ورنږدې شو نو دا دعا به ولولي (اَبْدَءُ بِمَا بَدَءَ الله بِه اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ الله) بيا کله چې حاجې صفا ته داخل شو، د صفا په غوندۍ به دومره پورته وخيژي چې د پنجرو نه ورته بيت الله معلوم شي همدلته به مخ په قبله درېږي دا دعا به ووايي «اَللَّهُ أَكْبَرُ، اَللَّهُ أَكْبَرُ، وَلِلَّهِ الْحَمْد، اَلْحَمْدُ لِلَّهِ مَاهَدَانَا، اَلْحَمْدُ لِلَّهِ مَااَولَانَا، اَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَااَلْهَمْنَا، اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِى هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِىَ لَوْلَا اَنْ هَدَانَا الله، لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَىٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لاَ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَه صَدَقَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدُهُ، وَاَعَزَّ جُنْدَهُ وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ وَلَا اِلَهَ اِلَّا الله وَلَا نَعبُدُ اِلَّا اِيَّاهُ مُخلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَو كَرِهَ الكَافِرُون، اللّٰهُمَّ كَمَا هَدَيْتَنِى لِلاِسْلَام اَسْئلُک اَنْ لَا تَنزِعْهُ مِنِّى حَتَّى تَوَفَّنِى وَاَنَا مُسلِمًا، سُبحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لله لَا اِلَه اِلَّا الله وَالله اَكْبَر وَلَا حَولَ وَلَا قُوَّة اِلَّا بِااللهِ العَلِيِّ الْعَظِيم».

(اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلى آلِه وَ اَصْحَابِه وَ اِتِّبَاعِه اِلَى يَومِ الدِّين، اَللَّهُم اغْفِرلِى وَلِوَالِدَيَّ وَلِشُيُوخِى ولِلْمُسْلِمِين اَجْمَعِين وَسَلامٌ عَلَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْمُرْسَلِين وَ الْحَمْدُللهِ رَبِّ العَالَمِين.)

او که چیرې حاجي دا دعا نشو لوستلای هره دعا یې چې زده وه ودې لولي کوم فرق نلري، لیکن د تلبیه ویل ورسره شرط دي.

بیا به د صفا غوندۍ نه کوز شي په عادي رفتار به د مروا په طرف حرکت وکړي، کله چې شنې میلې ته ورسیدو تر بلې شنې میلې پورې به خپل قدمونه نږدې نږدې په قوت سره د پهلوانۍ په شکل اخلي او خپلې اوږې په خوزوي، اما ښځې به په عادي رفتار سره ځي، کله چې د مروا غونډۍ ته ورسیده نو د مروا په اوله یا دوهمه پټه به ودیږي بیا به ښې خواته کوز شي مخامخ به په قبله ودریږي، خپل دواړه لاسونه به اوچت ونیسي لکه څنګه چې ده د صفا په غونډئ دعا لوستلې وي، دلته به یې هم لولي، چې دا یوه مسنونه طریقه ده او دا د سعي یوه دوره شوه، د دعا ویلو وروسته به د صفا خواته حرکت وکړي کله چې دلته هم شنې میلې ته ورسیده تر بلې شنې میلې به د پهلوانۍ په شکل ځي او ښځې به په عادي رفتار ځي، کله چې د صفا غوندۍ ته ورسیده د غونډۍ پر سر به لنډه دعا وکړي همداسې به نورو اووه دورو کې کې خپله دعا لنډه لنډه کوي، دا یې د سعي دوهمه دوره شوه، همداسې به خپلې اووه دورې پوره کړي.

خلاصه چې سعي د صفا غوندۍ نه شروع او په مروا باندې ختمیږي، چې دا یوه واجب طریقه ده کله چې د سعي اووه دورې حاجې پوره کړې بیا به د مطاف غاړې ته یعنې د حرم په هر ځای کې چې وي خپل دوه رکعته نفل آدا کړي او دعا به وکړي.

حاجي کله چې د نفلو نه فارغ شو دفعتًا به حَلق او قصر کوي یعنې نارینه به خپل سر تراش کوي او ښځه به د سر د کوڅیو نه د لاس د ګوتو د یوه بند په اندازه خپلو کوڅیونه ویښتان قیچي کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې حاجي قصر او حلق نه فارغ شو دفعتا به خپل احرام باسي، او خپلې عادي جامې به اغوندي، نور به تر اتمې ورځې د حج د مياشتې پورې خپل عبادتونه، طوافونه او زيارتونه په عادي جامو کې کوي.

د فرض حج د ادا کولو طريقه

کله چې حاجې د حج د مياشتې په اوومه ورځ د ماسپخين لمونځ بيت الله شريف کې ادا کړو او خطبه يې واوريده، سبا ته به په اتم ذوالحجې د لمر ختلو وروسته د تمتع حج لپاره چې يو فرضي حج دی، حاجې به ميقات (استوګنځای) کې اول غسل يا اودس وکړي ليکن غسل بهتر دی.

د غسل وروسته به خپل احرام وتړي، کله يې چې احرام وتړو نو دوه رکعته نفل به ادا کړي،د نفل آدا کولو وروسته به خپل د فرضي حج نيت داسې وتړي (اَللّٰهُمَّ اِنِّی اُرِيدُ الحَجَّ فَيَسِّرهُ لِي وَ تَقَبَّلْهُ مِنِّي).

ترجمه: ای الله جل جلاله ! ما د حج اراده کړيده نو ما ته يې آسانه کړه او له مانه يې قبوله کړه، کله چې يې نيت وتاړه متصل به درې وارې تلبيه «لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لاَ شَرِيكَ لَكَ» ووايي، حاجي محرم ګرځي.

نوټ: په فرضی حج کې غسل کول، احرام تړل، نفل کول، نيت کول او د تلبيه ويل دا ټول د حج په فرضياتو کې راځي.

بيا به حاجي د منی شريفې خواته حرکت کوي کله چې مينا شريفې ته ورسيده، مينا کې به خپل د ماسپخين، مازيګر ، ماښام او ماخوستن لمونځونه په جماعت سره د خيف په مسجد کې ادا کړي او که بيروبار وو په هر ځای کې اوسي هلته به يې ادا کړي، شپه به آرامه په مينا شريفه کې تيره کړي، سبا به چې د عرفات ورځ ده، خپل د سهار لمونځ يې چې آدا کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ غونډې وروسته کله چې لمر د شبیر پر غره ولګیده، د خیف جومات سره د ضب ضب خوا کې به مینا شریفې نه د عرفات خواته روان شي، لیکن تلبیه به تل وایي چې دا یوه مستحبه طریقه ده.

کله چې د حاجي سترګې په عرفات کې د جبل الرحمت په غونډۍ ولګیدې، نو دا دعا به ووایي (اَللّٰهُمَّ اِلَیْکَ تَوجَّهْتُ وَعَلَیکَ تَوَکَّلْتُ وَوَجهُکَ اَرَدتُ، اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِی وَتُبْ عَلَیَّ وَعْطِنِی سُؤالِی وَوَجِه لِیَ الخَیرَ حَیثُ تَوَجهةُ، سُبحَان الله وَالحَمْدُلله وَلَا اِلَهَ اِلَّا الله وَالله اَکْبَر) بیا به متصل خپله تلبیه شروع کړي نو عرفات ته به داخل شي.

یادونه: نهم د ذوالحجې نه مخکې یا په همدې ورځ د لمر ختلو مخکې عرفات ته داخلیدل خلاف سنت دي، حاجي چې عرفات ته داخل شو عرفات کې به تر زوال پورې خپل احتیاج لکه خوراک څښاک، غسل یا اودس پوره کړي، بیا به خپل ځان مسجد نمره ته رسوي ځای به نیسي هلته به خپل د ماسپخین او مازیګر لمونځونه په یوه بانګ (اذان) او دوه اقامتونو سره په جماعت کبرا سره آدا کوي، دلته به مقیم او مسافر دواړه په یو شان سره لمونځونه کوي کله چې مؤذن آذان وویل، بیا به امام د جمعې په شکل دوه خطبې ووایي، د حج احکام به بیان کړي چې دا خطبه سنت طریقه ده.

د خطبې وروسته به مؤذن تکبیر وایي د ماسپښین لمونځ به په جماعت سره آدا کړي، د ماسپخین د فرضو وروسته به تکبیر تشریق چې واجب طریقه ده، ووایي؛ لیکن دلته سنت او نفل نه ادا کیږي بیا به مؤذن تکبیر ووایي د مازیګر لمونځ به په جماعت سره آدا کړي، البته د ماسپښین په وخت د لمانځه د ادا کیدو وروسته به د عرفات د حصاریدو (وقوف) لپاره به تعیین شوي ځای چې جبل الرحمت سره نږدې په هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې چې تورې تیګې فرش شویدي ځی به، دا ځکه چې هغه ځای د نبي کریم صلی الله علیه واله وسلم د خیمې مبارکې ځای وو او که هلته ځای نه وو بیروبار وو مسجد سخره ته چې ګیرچاپیره یې دیوال احاطه شوی دی هلته به لاړ شي، او که هلته ځای نه وو نو د عرفات په هر ځای کې چې یې زړه غوښته هلته به وقوف وکړي، لیکن بطن عرفه کې بیا هلته وقوف جواز نلري، بطن عرفه د عرفات غرب خواته پروت دی، بل دا چې د جبل الرحمت پورته به هم نه خیژي.

نوټ: وقوف په جمعه آوري سره کیږي، په تنهایي وقوف مکروه ده، په وقوف کې به حاجي مخامخ په قبله دریږي، په لاره کې وقوف جواز نلري د مجبوریت وخت کې وقوف، ناسته او ملاسته هم جواز لري.

په عرفات کې د وقوف دعاګانې

په وقوف د عرفات کې د حاجي څه قسم دعاګانې چې زده وي کولای یې شي، لیکن ساعت په ساعت به تلبیه وایي، توبه او استغفار به هم ډیر وایي.

که چیرې حاجي کولای شي او د وسه یې پوره وي دا دعا چې خپله نبي کریم صلی الله علیه واله وسلم لوستلي ده ویل یې ډیر ثواب لري «لَا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اَللَّهُم لَک الحَمدُ کَالَّذِی تَقُولُ خَیرًا مِمَّا نُقُولُ، اَللَّهُمَّ لَک صَلَاتِي وَنُسُکِي وَمَحیَایَ وَمَمَاتِي وَاِلَیْک مَآبِیْ وَلَک رَبِّیْ تَرَانِیْ، اَللّهُمَّ اِنِّی اَعُوذُبِک مِن عَذَابِ الْقَبْرِ وَوَسْوَسَةِ الصَّدْرِ وَ شِتَاتِ الْاَمْرِ، اللّٰهُمَّ اِنِّی اَسْئَلُک مِنْ خَیرِ مَا تَجِیئُ بِهِ الرِّیحُ وَ اَعُوذُبِک مِنْ شَرِّ مَا تَجِیئُ بِهِ الرِّیح، اللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي فِیْ قَلْبِی نُوْرًا وْفِی سَمْعِی نُورًا و فِی بَصَرِی نُورًا،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اللّٰهُمَّ اشرَحْ لِى صَدْرِى وَيَسِّرْلِى اَمْرِى».

په بل روايت کې بيا ويل شوي دي چې، حاجي به مخامخ په قبله درېږي په وقوف کې به تلبيه، تهليل، تسبيح، تکبير، استغفار، درود شريف او د قرآنکريم تلاوت ملا امام مخکې وي نور به وروسته ولاړ وي، ټولو به په جمع آوري صورت سره خپل لاسونه پورته نيولي وي، په اول او آخر کې به درود شريف لولي او دا دعاګانې به وايي لکه:

۱- درود شريف: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ»

۲- تلبيه: «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لاَ شَرِيكَ لَكَ»

۳- تکبير: «اَللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَاللّٰه اَكبر، اللّٰه اَكبَر وَللّٰهِ الْحَمد»

۴- تسبيحات: «سُبحَان اللّٰه وَالحمْدُللّٰه وَلَا اله اِلَّا اللّٰه وَاللّٰه اَكْبَر وَلَا حَولَ وَلَا قُوَّة اِلَّا بِااللّٰهِ العَلِيِّ الْعَظِيم»

قرآني دعاګانې:

۵- «اللّٰهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِى الدُّنيَا حَسَنَةً وَ فِى الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَبَ النَّارِ»

۶- «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ»

۷- «رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸- «رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ».

۹- «اَللّٰهُمَّ احتَسِب حِسَابًا يَّسِيرًا، حَسْبُنَا الله وَنِعمَ الْوَكِيل نِعمَ المَولَى وَنِعمَ النَّصِير، غُفرَانَک رَبَّنَا وَاِلَيک المَصِير».

۱۰- «اَللّٰهُمَّ اَعِنَّى عَلَى ذِكْرِک و شُكْرِک وَحُسْنِ عِبَادَتِک».

۱۱- «اَللّٰهُمَّ احْفِظنَا وَاَنتَ خَيرُ الحَافِظِينَ، اَللّٰهُمَّ انْصُرْنَا وَاَنْتَ خَيرُ النَّاصِرِين، رَبَّنَا عَلَيْک تَوَكَّلْنَا وَاِلَيْک اَنَبْنَا وَاِلَيک المَصِير».

۱۲- درود شریف: «اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَبَارِک وَسَلِّم»

په بعضې روایاتو کې راغلي چې حاجي به مخامخ په قبله ولاړ وي، لاسونه به يې پورته نيولي وي:

۱) سل وارې به دريمه کلمه لکه «سُبحنَ اللهِ وَالحَمدُ لله وَلَا اِلهَ اِلَّا الله وَالله اَكبَرُ وَلَا حَولَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ العَلِيِّ العَظِيمِ»

۲) سل وارې به (قل هو الله احد) ووايي،

۳) سل کرته به درود شريف ووايي.

وروسته به اعوذبالله، بسم الله، الحمد لله، آيت کرسي ووايي.

او که چيرې حاجي دا پورته دعاګانې نه شي لوستلای، نو کومې دعاوې يې چې زده وي ودې وايي، انشاء الله چې الله(ج) غفور او رحيم ذات دی، دعا به يې قبولې شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات شریف نه مزدلفې شریفې خواته حرکت کول

کله چې حاجي د عرفات د وقوف نه فارغ شو، مازیګر متصل د لمر د پریوتو سره به مزدلفې شریفې خواته حرکت وکړي، نور به عرفات کې نه معطل کیږي او که حاجي د لمر پریوتو وروسته بې له عذره عرفات کې معطل شي دم پرې واجب ګرځي.

په مزدلفه شریفه کې لږ غوندې په چالاکی سره رفتار کوي او که فرصت وو خیر دی په قراره به خپل رفتار کوي، کله چې مزدلفې شریفې ته داخل شو، غسل یا اودس به چې مستحبه طریقه ده، کوي. په مزدلفه شریفه ک هر ځای چې غواړي هلته به حصار شي، ببله وادي د محصر نه دا ځکه چې هلته وقوف جواز نلري.

په کوم ځای چې حاجي حصار شو، خپل سامان به کوز کړي، هلته به اول خپل د ماښام او ماخوستن مونځونو کوشش دې وکړي چې په مسجد مشعر الحرام کې، او که هلته بیروبارۍ نو د مزدلفې هر ځای چې وقوف وکړي هلته به خپل د ماښام او ماخوستن مونځونه په یوه آذان او یوه اقامت سره ادا کوي، هغه که په جمعه سره وي یا په انفرادي صورت وي. په دې مونځونو کې جمعه ضروري نده، په انفرادي صورت هم جواز لري، دلته به هم سنت او نفل نه کوي، ګرچه بعضې روایاتو کې راځي چې مزدلفه شریفه کې مونځ په جمعه کول یوه واجب طریقه ده.

حاجي کله چې د ماښام او ماخوستن د مانځه نه فارغ شو نور به تر صبح صادق پورې آرام وکړي، لیکن بهتره ورته دا ده دا ځکه چې دا شپه د لیلة القدر د شپې نه بهتره بلل شوې ده، او سنت طریقه هم ده د حاجي ځومره چې دلاسه او قدرته پوره وي دا شپه به په عبادت او استغفار تیروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې صبح صادق شو حاجي به خپل د سهار مونځ په تياره کې ادا کړي، د مانځه وروسته به د دوه رکعته نفلو د ادا کولو په قدر يا اندازه مخامخ په قبله په داسې حال چې لاس ونه به يې پورته نيولي وي، تسبيح، تکبير، تلبيه، دعا او استغفار په عاجزۍ سره وو ايي.

مزدلفې شريفې نه بيرته مينا شريفې ته حرکت کول

حاجي چې د صبح صادق وروسته خپل د سهار مونځ ادا کړو، او د دوه رکعتو نفلو د ادا کولو په اندازه چې وقوف وکړو، لږغونډې به معطل شي، کله چې لمر ختلو ته د دوه رکعتو نفلو په اندازه وخت پاتې شو حاجي به مزدلفې شريفې نه د مينا شريفې خواته روان شي، کله چې د محسر وادي ته ورسيده لدې ځايه به په چالاکۍ تيريږي، تلبيه به وايي.

يادونه: حاجي به د شپې پاتې کيدو وخت کې د مزدلفې شريفې د هر ځايه چې وي ځان سره به (۴۹) شګې د شيطانانو ويشتلو په خاطر ټولې کړي، او که يې د احتياط په خاطر (۲۱) شګې نورې هم ټولې کړې چې ټولې (۷۰) شګې کيږي، بهتره ده.

او که فرضاً مزدلفه شريفه کې شګې دياده ووتلې، بيا يې چې په هر ځای کې ټولوي فرق نلري.

حاجي کله چې مينا شريفې ته ورسيده هلته به د مينا شريفې په منځنۍ لاره خپل ځان جمرات اُخرا يعنې لوی شيطان ته ورسوي او هلته به ښي طرف د مينا شريفې خواته او کيڼ طرف به يې د بيت الله شريفې خواته کوي، بيا به يوه يوه شګه په مسواکي او غټه ګوته نيسي، اوه شګې به لوی شيطان ولي ليکن د اولې شګې په ويشتلو به تلبيه بندوي، او د هرې شګې په ويشتلو به (بِسمِ اللهِ اَللهُ اَکْبَرَ رَغْمًا لِشَّيْطَانِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَرَضِيًا لِلرَّحْمَانِ) ووايي.

نوټ: د شګو په ويشتلو به خپل لاسونه دومره پورته کوي چې تخرګ يې معلوم شي.

حاجي کله چې لوی شيطان (۷) شګې وويشت بيا به د شيطان ويشتلو وروسته د قربانۍ ځای ته ځي يا که وکيل يې ونيوه هم صحيح ده، کله چې قرباني وکړه لږ غوندې غوښه به خپل ځان سره اطاق ته راوړي، چې دا يوه مستحبه طريقه ده.

د قربانۍ وروسته حلق او قصر کول

حاجي کله چې د لوی شيطان ويشتلو وروسته قربانۍ نه فارغ شو، مخ په قبله به کيني خپل سر به د ښي خوا نه تراش کړي، او ښځه به د خپل سر د کوڅيو نه د يو لاس د يوې ګوتې د يوه بند په اندازه خپل ويښتان قيچي کړي.

او نارينه به د بريتو او تخرګ ويښتان لرې کوي، نوکان به اخلي، بيا به خپل ويښتان او نوکان يوځای کې دفن کوي. د حجامت وروسته به دا دعا ووايي: (اَلْحَمْدُللهِ الَّذِی وَقَضَی عَنَّا نُسكَنَا اَللّٰهُمَّ زِدْنَا اِيمَانًا وَيَقِينًا).

نور به حاجي خپل احرام باسي، خپلې عادي جامې به اغوندي، پس له دې حاجي ته کوم شيان چې احرام کې ورته حرام وو، نور ورته حلال شول، بېله خپلې ښځې سره جماع، مچول، لاس اچول او نور په شهوت سره عمل کول، که چيرې نارينه يا ښځې د پورته اعمالو نه يو بل سره وکړل په دواړو باندې دَم واجب ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طواف زيارت ادا كول

كله چې حاجي د قربانۍ وروسته حَلق او قصر نه فارغ شو، احرام يې وويست، عادي جامې يې واغوستې، بهتره دا ده چې حاجي خپل طواف زيارت د ذوالحجې په (۱۰) تاريخ وكړي. او كه فرصت ورته نه ؤ يا دا چې څه عذر يې درلوده، فرق نه كوي تر (۱۲) تاريخ د لمر پريوتو پورې ورته جواز شته چې خپل طواف زيارت وكړي.

د طواف زيارت طريقه

كه چيرې حاجي اول وخت كې طواف قدوم پسې سعيه نه وه كړې، نو په طواف زيارت كې به حاجي په اولو درې پيرو كې (رَمَل) يعنې د پهلوانۍ په شكل رفتار هم وكړي. كه يې احرام تړلى وي يا يې ګنډل شوې جامې اغوستي وي، اضطباع كه وكړي يا يې ونه كړي، فرق نلري.

او كه چيرې حاجي په طواف قدوم كې خپله سعيه كړي وي، په طواف زيارت كې به حاجي اضطباع، رمل او سعيه نه كوي.

د طواف زيارت شروع كې به اول خپله تلبيه بندوي، بيا به مخامخ حجر اسود ته دريږي خپل د طواف نيت به داسې وكړي: (اَللّٰهُمَّ اِنِّى اُرِيدُ طَوَاف بَيتِک الحَرام سَبعَةَ اَشوَاطٍ فَيَسِّرهُ لِى وَتَقَبَّلهُ مِنِّى) ترجمه: اى الله(ج) ما د خانې كعبې نه (۷) ځله چاپيره نيت وكړ، نو ځما لپاره يې آسانه كړه، او زما نه يې قبوله كړه.

د نيت وروسته به خپل دواړه لاسونه تر غوږ پورې اوچت كړي، دا دعا به ولولي: «بِسمِ اللهِ اَللهُ اَكْبَر لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَلِلّٰهِ الحَمْد وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَام عَلَى رَسُول اللّه اَللّٰهُمَّ إِيمَانًا بِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاِتِّبَاعًا لِسُنَّةِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍص»

نور به دواړه لاسونه ښکته کوي، د حجر اسود استلام به وکړي، او که فرصت ؤ نو حجر اسود به داسې ښکل کړي، د دواړو لاسونو ورغوي به په حجر اسود ږدي، مخ او وچولی به يې منځ کې ږدي، بيا به حجر اسود په قراره په ادب او تعظيم مچ کړي.

او که چيرې بيروبار ؤ نو د حجر اسود استلام به وکړي، يعنې دواړه لاسونه به تر غوږو اوچتوي، د لاسو ورغوي به مخامخ حجر اسود ته خواته او د لاسونو شا به مخامخ خپل ځان خواته کوي، داسې خيال به کوي چې ځما لاسونه پر حجر اسود باندې ايښودل شوي، بيا به دا دعا ولولي «اَللّٰه اَكْبَر لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰه وَالحَمْدُ للّٰه وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَام عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّد(ص)» يا به خاص دا ووايي «بِسم اللّٰه واللّٰه اَكْبَر وَللّٰهِ الحَمْد» بيا به خپل لاسونه پورته کړي د بيت الله د دروازې ښي خواته به طواف شروع کړي؛ که چيرې حاجي طواف قدوم پسې سعيه نه وه کړې، په دې طواف کې به اولو درې پيرو کې (رمل) وکړي، اضطباع يې که وکړه يا يې ونه کړه، فرق نلري. طواف کې به حطيم شريف راولي، کله چې رکن يمانې ته ورسيده په رکن يماني به خپل دواړه لاسونه يا يو ښي لاس ږدي، او که چيرې بيروبار وو تيريږي به، رکن يماني ته نه لاس اوچتول شته او نه به اشاره ورته کوي.

کله چې حاجي حجر اسود ته ورسيده، تنها به حجر اسود ته استلام کوي، لاسونه به نه ورته اوچتوي دا ځکه چې لاسونه يې اول وارې اوچت کړيدي، بيا د لاس اوچتولو ضرورت نشته. بيا به حاجي د اول چکر غوندې (۷) چکرونه پوره کړي، په (۸) وار به د حجر اسود استلام وکړي.
مقام ابراهيم خواته به روان شي، دا دعا به ووايي: (وَالتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اِبرَاهِيمَ مُصَلًّى) د مقام ابراهيم او بيت الله منځته به ځي هلته به دوه رکعته نفل داسې ادا کړي، په اول رکعت کې پس د الحمدلله نه د (قل ياايها الکافرون) سورت، او په دوهم رکعت کې الحمدلله پسې (قل هوالله احد) سورت ووايي؛ که چيرې هلته بيروبار ؤ خپل نفل به د حطيم شريف داخل کې او که هلته بيروبار ؤ د بيت الله هر ځای چې فرصت وي هلته به يې ادا کړي. د نفلو وروسته به دا دعا چې خپله آدم(ع) لوستلې وه ووايي: (اَللَّهُمَّ اِنَّک تَعْلمُ سِرِّی وَعَلانِيتِی فَاَقْبِلْ مَعذَرَتِی وَتَعْلَمْ حَاجَتِی فَاَعْطِنِی سُؤالِی وَتَعْلَم مَا فِی نَفسِی فَاغْفِرْلِی ذُنُوبِی اَللَّهُمَّ اَسْئَلُک اِيمَانًا يُباشِرُ قَلْبِی وَيَقِيناً صَادِقًا حَتَّی اَعْلمُ اَنَّه لَا يُصِيبَنِی اِلّا مَا کتَبْتَ لِی رَاضِيًا بِمَا قَسمتَ لِی يَا اَرْحَمُ الرَّاحِمِين) د دې دعا ويلو وروسته به حاجي ملتزم شريف ته ځي هلته به خپل دواړه لاسونه، سينه، مخ او وچولی په ولاړې د حرم شريف ديوال باندې جخت ږدي، خپل ښي لاس باندې به د بيت الله پرده نيسي، په ډيره عاجزۍ او کمينۍ به د خپل مولا نه د مغفرت او تقصيراتو معافي غواړي.

بيا به د حجر اسود استلام کوي، د آب زم زم خواته به ځي په درې دمو به خپلې اوبه وڅښي لږ غوندې اوبه به پر خپل ځان پاش کړي، مخامخ په قبله به دريږي دا دعا به وايي: «اَللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَعَمَلاً صَالِحًا وَشِفَاءً مِن كُلِّ دَاء» د حجر اسود استلام به وکړي، باب صفا خواته به په چپه پښه ووځي، هلته به خپله سعيه وکړي؛ او که چيرې حاجي په طواف قدوم پسې سعيه کړي وي دې طواف کې به حاجي باندې رَمل، اضطباع او سعيه نشته، حاجي به طواف زيارت وروسته بيرته مينی شريفې ته ځي خپله شپه به مينا شريفه کې تيروي.

فايده: د طواف زيارت وروسته حاجي کولای شي چې خپلې ښځې سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماع، مچی، لاس اچول او نور اعمال اجرا کړي، ټول ورته حلال شول.

بیا به حاجي په (۱۱) تاریخ د زوال وروسته، د درې واړو جمرو (د شیطانانو) رَمې داسې وکړي، اول به اول شیطان بیا به منځنی شیطان وروسته به آخرنی شیطان هر یو په ترتیب سره (۷) او (۷) شګې وولي.

د اول شیطان په ویشتلو به لږ مخکې مخامخ په قبله دریږي، لاس به پورته کوي خپله دعا به کوي. همدارنګه د دوهم شیطان په ویشتلو کې به هم مخامخ په قبله دریږي خپله دعا به کوي، لیکن د دریم شیطان په ویشتلو کې به دعا نه کوي.

همدارنګه په (۱۲) تاریخ درې واړه ځلي یا شیطانان د پخوا په شان ولي، بیا به مکې شریفې خواته حرکت په عاجزۍ سره وکړي، کله چې حاجي د مَحصب وادي ته چې د مینا شریفې او بیت الله تر منځ قرار لري، ورسیده هلته به خپل د ماسپښین، مازدیګر، ماښام او ماخوستن مونځونه وکړي. لږ غونډې استراحت به وکړي، بیا به مکې شریفې خواته حرکت وکړي؛ او که چیرې حاجي د محصب وادي کې حصار نشو، هم فرق نلري حج یې وشو، کوم فرق پکې نه راځي. حاجي به نور خپل طوافو، زیارتو او عمرو ته مکه شریفه کې ادامه ورکوي، لیکن حاجي به خپلې عمرې د (۱۳) تاریخ وروسته کوي.

بیا به تر طواف وداع پورې حاجي مکه معظمه کې خپل عبادتونه او طوافونه کوي، کله چې حاجي د حج د مراسمو وروسته وطن ته د واپس کیدو قصد وکړي، حتمي به طواف وداع چې یوه واجب طریقه ده، کوي به یې. او که چیرې حاجي طواف وداع ونه کړي په کفاره کې د حاجي خپله خوښه چې دَم ورکوي او که احرام تړي، اول به خپله عمره وکړي بیا به طواف وداع وکړي؛ او که چیرې حاجي طواف زیارت وروسته نفلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

طواف کړی وي هغه هم د طواف وداع ځای نیسي، ولو که نیت یې هم نه وي کړی.

د طواف وداع بهترینه طریقه دا سې ده:

حاجي کله چې طواف وداع تکمیل کړو او دوه رکعته نفل د مقام ابراهیم یې ادا کړو، د آب زم زم اوبه یې وڅښلې، دعا یې وکړه بیا به ملتزم شریف ته ځي، هلته به خپله سینه دواړه لاسونه، مخ او وچولی د بیت الله په دیوال جخت په ولاړې چسپوي، ښی لاس به پورته کوي د بیت الله پرده به داسې نیسي لکه چې غلام د خپل بادار لمن نیسي، په ډیره عاجزۍ به د خپل مولا نه د مغفرت او تقصیراتو غوښتنه کوي، د حجر اسود استلام به کوي، کعبې شریفې ته به د حسرت او امید په سترګو ګوري، د خپل ځان او ټولو مسلمانانو په حق کې به دعا کوي، او که یې خپلې اوښکې تویې کړې دا یوه بهترینه طریقه ده.

یادونه: که چیرې په دې وخت کې ښځه د حیض او نفاس حالت کې وي، د طواف وداع نه خلاصه ده، طواف وداع به نه کوي.

د حج فرائض

د حج فرائض درې شیان دي، ۱) د احرام تړل، ۲) وقوف د عرفات، ۳) او طواف زیارت دی. که له دې درې شیانو نه حاجي یو هم ادا نکړي، حج یې باطل دی، د حج اعاده پرې فرض ده.

۱) په احرام تړلو کې د حج نیت، تلبیه ویل، نفل کول په اخلاص سره دي.

۲) په عرفات کې وقوف دی، یعنې نهم د ذوالحجې د زوال نه پس له

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم د ذوالحجې د صبح صادق پورې څه وخت چې عرفات کې وي، اګر که د لږ ساعت لپاره وي.

۳) طواف زیارت دی، چې د ذوالحجې د لسم تاریخ د صبح صادق نه د دولسم د ذوالحجې پورې پدې منځ کې د سر د تراش نه یا د تقصیر نه پس کیږي، نو که د دې درې واړو نه یو هم ترک شي حج یې باطل دی، تلافي یې په دَم یا بل شي نه شي کیدای.

د حج سنتونه دا دي

۱) په طواف کې د اوږو پورته پورته اچول، او قدمونه په پهلوانۍ اخیستل دي، لیکن ښځې به په عادي حالت رفتار کوي.

۲) همدارنګه په صفا او مروا کې د یوې شنې میلې نه تر بلې شنې میلې پورې مردانه خپل قدمونه استوار اخلي اوږې پورته پورته اچوي، او ښځې به په عادي رفتار ځي.

۳) د اختر اوله، دوهمه او دریمه شپه تیرول دي په مینا شریفه کې، د ضرورت حالت کې حاجي کولای شي چې استوګنځي کې هم تیرې کړي، لیکن اهم شرط دا ده چې حاجي به د جُمرو ویشتلو لپاره مینا شریفې ته ځي، خپله واجب طریقه به اجرا کوي؛ او که یې اجرا نه کړي دَم پرې واجب کیږي.

۴) د مزدلفې شریفې نه د لمر ختلو مخکې، مینا شریفې ته حرکت کول دي؛ او که چیرې د کوم عذر پواسطه د لمر ختلو وروسته وشي فرق نه لري.

۵) د مینا شریفې نه د سهار مانځه وروسته، د عرفات خواته حرکت کول دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶) د وقوف لپاره شپه تیرول په مزدلفه شریفه کې، دا هم یوه سنت طریقه ده.

۷) په ترتیب سره د شیطانانو ویشتل هم سنت طریقه ده.

دا پورته اوه شیان د حج سنت طریقې دي، چې پورته په اوو مادو کې شرحه شول.

د حج مستحبات

۱) د حج د تلو نه مخکې د قرض ادا کول.

۲) د تکبر او ریاکارۍ نه خپل ځان ساتل دي.

۳) د حلالې نفقې پیدا کول دي.

۴) د سفر لپاره نیک او ښه ملګری پیدا کول.

۵) همیشه خپل وخت د الله(ج) په ذکر باندې تیرول دي.

۶) د بیهوده او فضول خبرو نه ځان ساتل.

۷) د حج وخت کې د تجارت نه ځان ساتل.

۸) د قهر او غصې نه خپل ځان ساتل.

۹) د حج د تلو وخت کې په کور کې دوه رکعته نفل کوی.

۱۰) د مکې شریفې داخلیدو مخکې غسل کول دي.

۱۱) ښځه به د حیض او نفاس وخت تل تلبیه وایي.

۱۲) حرم شریف ته په ښي پښه داخلیدل دي.

۱۳) په مقدسو مقاماتو کې دعا کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ټولې مستحبې طریقې دي.

د دعا د قبلیدو مقامونه

۱) مکې شریفې ته مخامخ درېدو وخت کې دعا قبلیږي.

۲) حجر اسود ته مخامخ درېدو وخت کې.

۳) د حطیم شریف منځ کې.

۴) مقام ابراهیم کې د نفلو ادا کولو وروسته.

۵) ملتزم شریف کې.

۶) په رکن یماني کې د لاس ایښیدو وخت کې.

۷) د آب زم زم څښلو وخت کې.

۸) د صفا او مروا د غونډیو پر سر د دعا کولو وخت کې.

۹) په وقوف د عرفات کې دعا قبلیږي.

۱۰) په وقوف د مزدلفې شریفې کې.

۱۱) د شیطانانو ویشتلو وخت کې الله (ج) دعا قبلوي.

فایده: ۱) دا چې یو حاجي د فرضي حج، نفلي حج یا عمرې ادا کولو په خاطر مکې شریفې ته ځي، نو اول پاک نیت، اخلاص او صداقت ورته ضروري دی.

۲) حاجي باید اول خپل ځان پوه کړي او د حج مناسک ټول لکه فرض، واجبات، سنت او مستحبات او نور نیک اعمال پوره پر ځان عملي کړي.

۳) داسې نه چې درنه خرچه وکړي، زحمتونه او مشکلات وګالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدانخواسته هغه ټول عبث وګرځي.

په هغو شیانو چې دَم واجب ګرځي

۱- وقوف د عرفات دی، چې د عرفې د ورځې د زوال وروسته شروع کیږي تر لمر لویدلو پورې طول ورکول کیږي، خپله وقوف د عرفات فرض ده، تر لمر لویدو پورې طول ورکول واجب دي. په وقوف د عرفات کې تل تلبیه، تسبیح، تهلیل او ثناء د الله(ج) ویل کیږي.

او په ډیره عاجزۍ، زارۍ به دعا، درود شریف وایي؛ نو که چیرې حاجي د لمر لویدو مخکې د عرفات له حریم نه ووځي، دَم پرې واجب ګرځي. (یعنې یو پسه به حلالوي)

۲- وقوف د مزدلفې شریفې دی، چې دا وقوف واجب طریقه ده. د امام اعظم(رح) په نزد له طلوع د فجر نه تر طلوع د لمر پورې دوام کوي. که چیرې حاجي له طلوع فجر یا مخکې د سهار د آذان نه، د مزدلفې شریفې د حریم نه ووځي دَم پرې واجب ګرځي. او که چیرې د کوم عذر په خاطر ووت او طلوع فجر نه مخکې بیرته راغی، دم پرې نه واجبیږي، همداسې د مریض، ضعیف او ښځې لپاره جواز لري چې پخوا د آذان نه مینا شریفې ته ولاړ شي.

۳- کله چې حاجي پخوا له وقوف د عرفات نه جماع وکړي، داسې حالت د نر او ښځې دواړو حج باطل ګرځي، نور افعال د حج به نورو حجاجو غوندې کوي لیکن د حج اعاده پرې فرض ده.

۴- همدارنګه که حاجي پس له وقوف د عرفات نه، پخوا له تراش د سر نه او پخوا د طواف زیارت نه جماع وکړه، حج یې نه باطل کیږي بلکې په نارینه او ښځه دواړو د یوه پسه ذبحه واجب ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵- حاجي که جماع نه بغير لکه مچول، د فرج لمسول، مستي کول په شهوت سره، که انزال وشي يا ونه شي، هغه که پخوا د وقوف نه وي يا پس د وقوف نه وي، داسې وخت کې حج يې نه فاسد کيږي ليکن دم پرې واجب ګرځي.

۶- که حاجي د احرام موده کې يوه شپه يا يوه ورځ مکمل ګنده شوې جامې واغوندي دَم پرې واجب ګرځي؛ او که د يوې شپې يا يوې ورځې نه کم يې واغوندي دَم پرې نشته، ليکن صدقه پرې واجب ګرځي.

۷- که حاجي خپل سر، او ښځه خپل مخ د احرام حالت کې يوه ورځ يا يوه شپه مکمل پټ کړي، دَم پرې واجب شو؛ او که چيرې د يوې شپې او يوې ورځې کم پټ کړي نو صدقه پرې واجب ګرځي.

۸- که حاجي د خپل لاسونو او پښو ټول نوکان واخلي، يا تنها د دواړو لاسو يا دواړو پښو نوکان واخلي دم پرې واجب ګرځي؛ او که چيرې حاجي د لاسونو نوکان يوځاى او د پښو نوکان بل ځاى واخلي داسې حالت کې دوه دَمونه پرې واجب ګرځي؛ او که چيرې يې د يوې يا دوو يا درې ګوتو نوکان واخيستل داسې حالت کې صدقه پرې واجب ګرځي، دَم پرې نه واجبيږي.

۹- د خوشبويۍ استعمالول په بدن يا جامو باندې دَم واجب کوي.

۱۰- په سر، لاسونو، ږيرې که نکريزي حاجي ولګوي، نو پوره دَم پرې واجب ګرځي.

۱۱- که يوه حاجي د بل حاجي سر د احرام حالت کې تراش کړي، دَم پرې نشته بلکې صدقه به ورکوي.

۱۲- که حاجي درې ورځو پورې خپل سر تراش نکړي او څلورمه ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې داخله شي، دَم پرې واجب ګرځي.

۱۳- که حاجي د احرام حالت کې کارغه، باښه، مار، لړم، مچۍ، موږک، میږی، خسکه، وروږه او نور مضر شیان ووژني، حاجي باندې هیڅ جزا نشته؛ لیکن د سپږې په وژلو یو موټی خوراکه شیان صدقه ورکوي، او که یې مچ او میاشی مړ کړو نو هر یوه باندې یوه خرما صدقه واجب شوه.

۱۴- که حاجي په دې فکر چې ځما قرباني شوېده، خپل سر یې تراش کړ او ښځې خپلې کوڅۍ قیچي کړې او د دوی قرباني شوې نه وه، دَم پرې نشته بلکې داسې حالت کې به نسک ته ګانه لکه ذبحه، یا درې ورځې روژه نیول، یا به شپږو مسکینانو ته طعام ورکوي.

۱۵- که نارینه قصداً خپل سر تراش کړو او ښځې قصداً خپلې کوڅۍ قیچي کړې، داسې حالت کې دَم پرې واجب شو.

۱۶- که حاجي د احرام په حالت کې د بغل یا فرضو ویښتان تراش کړل یا یې وشکول، دَم پرې واجب ګرځي.

۱۷- که حاجي د سر، پوزې یا ږیرې ویښتان وشکول یا یې وګرول او هغه توی شول، دَم پرې نشته بلکې د هر ویښته مقابل کې به یو موټی خوراکي شیان لکه جوار، اوړه، وریجې یا بل شی صدقه ورکوي.

۱۸- که حاجي د صفا او مروا سعیه ونه کړه، نو دَم پرې واجب ګرځي، حج یې کیږي فرق نه پکې راځي.

نوټ: حاجي به د احرام حالت کې ږیره په اوداسه کې نه خلالوي، خلالول ورته مکروه عمل دی.

نوټ: په صدقه کې به حاجي اول درې روژې نیسي، یا به ۶ مسکینانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته طعام ورکوي.

د مدينې منورې او د نبي کريم(ص) زيارت کول

خپله نبي کريم(ص) فرمايلي چې څوک څما جومات کې څلويښت مونځونه پې در پې بېله قضايې نه ادا کړي د هغه شخص لپاره جنت واجب شو ، او د دوزخ د اور نه بچ شو. او دا يوه مستحبه طريقه ده.

کله چې حاجي مدينې منورې خواته حرکت وکړي، درود شريف به ډير وايي، کله يې چې په مدينه منوره سترګې ولګيدې نو درود شريف او (اَلصّلاةُ اَلسّلَامُ عَلَيكُم يَا رَسُولَ اللّه) زيات وايي. کله چې مدينې منورې ته ورسيده، حرم شريف ته به د باب سلام په دروازه په ښي پښه داخل شي، دفعتاً به دوه رکعته نفل د نبوي مسجد شريف ممبر سره چې ښی اوږه يې د ممبر د ستنې خواته وي، د ممبر او مقبرې ترمنځ چې دا ځای د رياض الجنة يعنې د جنت د باغچو يوه باغچه ده، دلته به نفل ادا کړي.

بيا به د نبي کريم(ص) د قبر پر سر مخامخ په قبله دريږي او د نبي کريم(ص) مبارک صورت به مخکې راولي، داسې فکر به کوي چې نبي کريم(ص) په مبارک خوب ويده دی، او څما خبرې اوري؛ او که څوک له لرې نه په نبي کريم(ص) درود شريف وايي ډايرک هغه مقرر شوې ملايکې نبي کريم(ص) ته رسوي.

بيا به د حضرت ابوبکر صديق (رض) او حضرت عمر(رض) د قبر خواته دريږي، ځي دعا به ورته کوي، سلام به پرې هم وايي چې دا يوه مستحبه طريقه ده. که چيرې حاجي ته چا دَين ورپه غاړه کړی وي چې څما سلام به پر نبي کريم(ص) رسوې، حاجي به (الصلاة السلام عليکم يا رسول اللّٰه) ووايي، چې فلاني شخص د فلاني ځوی پر تاسو سلام ويلی او له تانه يې د شفاعت غوښتنه کړې ده، او زه هم له تانه د خپل ځان او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو مسلمانانو شفاعت غوښتونکی یم.

په څنګ کې د مسجد اقصی، مسجد الحرام، مسجد نبوي، د جنت البقیع د شهداوو، د احد د شهداوو، د مسجد قبا، مسجد قبلتین، د حضرت عثمان، حضرت حسن، امیر حمزه، حضرت عباس (رضی الله عنهم)، د ازواج مطهراتو (رضی الله عنهن) او نورو شهیدانو زیارت کول مستحبه طریقه ده.

حدیث شریف: نبي کریم(ص) فرمایلي چې حج او عمره د بل حج او عمرې پورې کفاره د ګناهونو ده، او محوه کوونکې د ګناهونو ده.

بل حدیث شریف: نبي کریم(ص) فرمایلي چې حج کوونکی او عمره کوونکی د الله(ج) محبوبان دي، هرڅه چې وغواړي هغه ورکوي.[1]

[1] ابن ماجه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library